

Wilno modernistyczne i socrealistyczne

Robiąc zakupy w sklepie Zary tuż przy ulicy Vilniaus wchodzimy do imponującego domu towarowego, który w niczym nie przypomina tych powojennych, z reguły socrealistycznych budowli. W istocie. Bo to słynny Dom Braci Jabłkowskich, który w Warszawie ma swojego znanego bliźniaka powstałego w latach 1913-14. Dzisiaj uważany jest za czołowy przykład modernizmu. A zaprojektowany został przez Karola Jankowskiego i Franciszka Lilpopa, gigantów architektury.

Dom Towarowy w Wilnie powstał nieco później niemniej jednak jego historia sięga też roku 1914, kiedy to znana wileńska rodzina Zawadzkich wpadła na pomysł, by w centrum miasta wznieść nowoczesne centrum handlowe. Takie jakie powstawały w tamtych czasach we wszystkich dużych europejskich miastach. Projekt został zainicjowany przez Kazimierza Krzyżanowskiego a dokończony już po pierwszej wojnie według projektu Jankowskiego i Lilpopa.

Zarówno ten wileński jak i warszawski projekt mają swoje miejsca wspólne. Duże okna, przestronny hol, zaokrąglone ściany a także kolorystyka – oto co wyróżnia styl Jankowskiego i Lilpopa.

Budynek wileński został przerobiony w zasadzie tylko raz, w roku 1965, kiedy dobudowano wewnątrz drugą klatkę schodową, a windę przeniesiono bliżej schodów. Po roku 1991, wewnątrz tylko odświeżono, wymieniono windę.

Dom Towarowy Braci Jabłkowskich to tylko jeden z przykładów polskiego przedwojennego modernizmu. Bo całkiem niedaleko, przy tej samej ulicy możemy znaleźć budynek dawnego Polskiego Banku Ziemskiego, przed którym przed rokiem 1939 miał stać pomnik Mickiewicza. Jak wiemy – nie stanął. Ale budynek wzniesiono. Tak solidnie, że służy do teraz. Podobnie zresztą jak dawna siedziba poczty, którą projektował m.in. Z. Puget a dekoracje wewnątrz wykonał Ludomir Ślendrański.

Miłośnikom architektury modernistycznej polecić można jeszcze budynek Publicznej Agencji Ubezpieczeniowej z roku 1938, a także dawną siedzibę Towarzystwa Handlu i Rzemiosła z roku 1932. Wszystkie te ciekawe budynki znajdują się oczywiście przy ulicy Giedymina.

A o historiach z nimi związanymi można przeczytać w świetnej książce „Vilnius 1900- 2013. Guide to the City Architecture”.

Książka ta wydana została przez litewskich architektów i historyków sztuki. Obok przykładów polskich o których wspomniałem, autorzy prowadzą nas przez przeróżne dwudziestowieczne style i architektoniczne mody. Okazuje się, że nawet wileński socrealizm nie taki był straszny. I chociaż na osiedlu Lazdynai, mało kto chciałby już mieszkać, to kiedy w latach sześćdziesiątych wznoszono od podstaw to prawie-miasteczko poza miastem, rozwiązania proponowane przez litewskich architektów należały do najbardziej postępowych i funkcjonalnych. Niestety próby czasu one nie przetrwały i teraz osiedle chyli się ku upadkowi.

Niemniej ciekawy jest budynek wileńskiego lotniska, powstały w roku 1954, wielokrotnie przebudowany, w roku 2007 przybrał postać absolutnie ciekawej hybrydy trzech architektonicznych trendów – socrealizmu, neoklasycyzmu i postmodernizmu.

To nieznanne powszechnie Wilno, urzeka nie mniej już barokowe. Zapewniam i polecam.

Link do [strony](#).

Tagi: [Wilno](#)

Dzielimy się informacjami!

- [Radio Znad Wili](#)

- [Portal zw.lt](#)
- [Reklama](#)
- [Pracownicy](#)
- [Brandbook](#)
- [Rekwizyty](#)